

En glad gutt

Bjørnstjerne Bjørnson

Øivind og bukken Øivind mister bukken

Øivind hette han, og graat da han blev født. Men alt da han sat opreist paa morens fang, lo han, og naar de tændte lys om kvelden, lo han saa det sang, men graat naar han ikke fik komme bort til det. "Av den gutten maa det bli noget rart," sa moren.

Der hvor han blev født, hang der bare berg utover; men det var ikke høit; furu og bjerk saa ned, heggen strødde blomster paa taket. Men oppe paa taket gik en liten bukk, som Øivind aatte; den skulde gaa der for ikke at tulle sig væk, og Øivind bar løv og græs op til den. En vakker dag hoppet bukken over og bort i berget; den gik ende op og kom dit den aldrig hadde været før. Øivind saa ikke bukken da han kom ut efter non, og tænkte straks paa ræven. Han blev het over hele kroppen, saa sig om og lydde. " Kille-kille-kille-kille-bukken!" – "Bæ-æ-æ-æ!" sa bukken oppe paa bergkanten, la hodet på skakke og saa ned.

Men ved siden av bukken laa en liten jente paa knæ. "Er den din, den bukken?" spurte hun. Øivind stod med aapen mund og øine og stak begge hænder i den kjolebuksen han bar. "Hvem er du?" spurte han. – " Jeg er Marit, mor sin unge, felen til far, huldra i huset, datterdatter til Ola Nordistuen paa Heigaardene, fire aar til høsten- to dager etter frost-nætterne, jeg!" – "Er du det du?" sa han og drog pusten; for han hadde ikke turdet slippe den saa længe hun talte.

"Er den din, den bukken?" spurte jenten op igjen. – " Ja-ha" sa han og saa op. – "Jeg har faat slik lyst paa den bukken; vil du ikke gi mig den?" – "Nei, det vil jeg ikke." Hun laa og spændte med benene og saa ned paa ham, og saa sa hun; "End naar du faar en smørkringle for bukken, faar jeg den da?" – Øivind var av fattigfolk; han hadde spist smørkringle bare én gang i sit liv; det var da bedstefar kom dit, og sligt hadde han aldrig smakt hverken før eller siden. Han saa opp paa jenten: "La mig faa se den kringlen først," sa han. Hun var ikke sen av sig; hun viste frem en stor kringle som hun holdt i haanden. "Her er den!" sa hun og kastet den ned. "Au, den gik i stykker," sa gutten; han tog og sanket op hver eneste bete. Den allerminste

maatte han smake paa, og den var saa god at han maatte smake paa én til; og før han selv visste av det, havde han ætt op hele kringlen.

"Nu er bukken min," sa jenten. Gutten stanset med den sidste beten i munden; jenten laa og lo, bukken stod ved siden, hvit i bringen, brunsort i ragget, og saa ned paa skakke. "Kunde du ikke vente saa længe?" bad gutten; hjertet begyndte at klappe i ham. Da lo jenten endda mere og skyndte sig op paa knæ. "Nei, bukken er min, den," sa hun og slog armen om halsen paa den, løste et sokkebaand og bandt omkring. Øivind saa paa. Hun reiste sig og tok til at dra i bukken, Den vilde ikke gaa med og tøide halsen nedover mot Øivind. "Bæ-æ-æ-æ!" sa den. Men hun tok i ragget men den ene haand, og drog i baandet med den andre, og sa vakkert. "Kom du bukken, saa skal du faa gaa i stuen og æte av mor sine fat og mitt forklæ." Og saa sang hun:

Kom, bukken til gutten,
 Kom, kalven til mor,
 Kom, mjauende katten
 I snehvite skor,
 Kom, andunger gule,
 Kom frem ifra skjulet,
 Kom, kyllinger smaa
 Som neppe kan gaa,

Kom, duerne mine
 Med fjærene fine!
 Se, græsset er vaatt,
 Men solen gjør godt,
 Og tidlig, tidlig
 er det paa sommern'n –
 Men rop paa høsten,
 saa kommer'n!

Bukken kommer igjen.

Der stod gutten.

Bukken hadde han stelt med siden i vinter da den blev født, og aldrig hadde han tænkt sig at han kunde miste den; men nu var det gjort paa en liten stund, og han fik ikke se den mere.

Moren kom trallende op fra fjæren med kopper som hun hadde skurt; hun saa gutten sitte og graate, med benene under sig i græsset, og gik bort til ham. "Hvad graater du for?" – Aa, bukken, bukken!" – "Ja, hvor er bukken?" spurte moren; hun saa op paa taket. " Den kommer aldrig mere igjen," sa gutten. "Kjære, hvordan kunde det gaa til?" – Han vilde ikke straks ut med det. "Har ræven tat den?" – Aa, gid det var ræven!" – "Er du paa stell!" sa moren; "hvor er det blit av bukken?" – "Aa, aa, aa, - jeg kom i skade for – at sælge den for en kringle!"

Just i det samme han sa ordet, forstod han hvad det var at sælge bukken for en kringle; før hadde han ikke tænkt paa det. Moren sa: "Hvad tror du nu den vesle bukken tænker om dig, naa du kunde sælge den for en kringle?"

Og gutten selv tænkte paa det, og forstod godt at han aldrig kunde bli glad mere her i verden.

Saa sorgfuld var han, at han lovte med sig selv aldrig senere at gjøre noe galt, hverken at skjære røkkesnoren av eller slippe sauene eller gaa ned til sjøen alene. Han sovnet ind der han laa, og han drømte om bukken, at den var kommet til himmerike, og der stod den og bet løv av et skinnende træ; men Øivind sat alene paa taket og kunde ikke komme op.

Da stak noget vaatt like bort i øret paa ham; han skvat op. "Bæ-æ-æ-æ!" sa det, og det var bukken, som var kommet igjen.

"Nei, er du kommet igjen!" Han sprang op, tok den i begge forbenene og danset med den som med en bror, han rykket den i skjegget og han vilde netop ind til mor med den, da han hørte nogen bak sig og saa jenten sitte paa græsbakken like ved siden. Nu forsto han alt sammen; han slapp bukken: "Er det du som er kommet med den?" Hun sat og rev græs op med haanden og sa: "jeg fik ikke lov at ha den; bedstefar sitter der opp og venter." Mens gutten stod og saa paa hende, hørte han en skarp røst rope oppe fra veien: "Naa!" Da husket hun hvad hun skulde gjøre; hun reiste sig og gik bort til Øivind, stak den ene muldete haanden bort i en av hans, saa bort og sa: "Om forladelse." Men saa var ogsaa hendes mod ute; hun kastet sig ned over bukken og graat.

"Jeg mener du faar beholde bukken," sa Øivind og saa væk.

"Skynd dig nu!" sa bedstefar oppe i bakken. Og Marit reiste sig og drog sig opefter. "Du glemmer nok sokkebaandet dit," ropte Øivind efter hende. Da vendte hun sig og saa først paa baandet, siden paa ham. Endelig sa hun med tykt maal: "Det kan du beholde." Han gik bort til hende og tok hende i haanden. "Tak skal du ha!" sa han. Aa, ikke noget at takke for svarte hun, drog et langt, langt suk og gik videre.

Han satte sig ned igjen i græsset; bukken gik ved siden av ham; men han var ikke længer saa glad i den som før.